

ТЫЗЭКЬОТМЭ – ТЫЛЪЭШ!

1923-рэ ильэсүм
гээтхалэм
кыншгээжьагаа кыншдээ

№ 5 (21259)

2017-рэ ильэс

ШЭМБЭТ
ШЫЛЭ МАЗЭМ и 14

Кыншхэтуутыгэхэр ыкчи
нэмэгдэх кыншбэрхэр
тисайт ижүүлэгчийн
WWW.ADYGVOICE.RU

Адыгэ Республикаам и Правительствэ игъээст

Адыгэ Республикаам и Лышъхъэ и Указ

Медалэу «Адыгэим и Щытхъузех»
зыфиорэр И. С. Терзиян
фэгъэшьошэгъэнэм ехыилгэг

Адыгэ Республикаам ыпашхъэ гэхъяа
зэрэцчирэхэм ыкли ильэсүбэх хуу
гээу гутынгээ фыризуу юф зэришэрэм
афэш медалэу «Адыгэим и Щытхъузех»
зыфиорэр Терзиян Игорь Сет-
рак ыкъом — Урысые Федерацием 1
кыб къэрал юфхэмкэ и Министерствэ
илыкло иофшалыгэ Краснодар щыэм иапэ-
рэ секретарь фэгъэшьошэгъэнэу.

Адыгэ Республикаам
и Лышъхъэу ТХЬАКИУЩЫНЭ Аслъян
къ. Мыекьюапэ,
щылэ мазэм и 12, 2017-рэ ильэс
N 10

Адыгэ Республикаам и Лышъхъэ и Указ

Щытхъуцэу «Адыгэ Республикаам
изаслуженэ экономист»
зыфиорэр Ю. М. Псыушъом
фэгъэшьошэгъэнэм ехыилгэг

Экономикам ихэхъонигэе иахь зэрэ-
шишьхъэрэм фэш щытхъуцэу «Адыгэ
Республикаам изаслуженэ экономист»
зыфиорэр Псыушъом Юсыф Мыхъамо-
дэ ыкъом — Адыгэ Республикаам и
Лышъхъэрэ Адыгэ Республикаам иминист-
рэхэм я Кабинетэ я Администрации
къебархэм ягуоинкэ ыкли документхэм
ягъэхъязырникэ и Гъэлорышалыгэ ипа-
щэ фэгъэшьошэгъэнэу.

Адыгэ Республикаам
и Лышъхъэу ТХЬАКИУЩЫНЭ Аслъян
къ. Мыекьюапэ,
щылэ мазэм и 12, 2017-рэ ильэс
N 11

Адыгэ Республикаам и Лышъхъэ и Указ

Щытхъуцэу «Адыгэ Республикаам
изаслуженэ юрист» зыфиорэр
Т. И. Яхъулэм
фэгъэшьошэгъэнэм ехыилгэг

Хэбзэгъеуцугэхэм ягъэлтийнкэ гэхъяа
гээу илэхэм агае щытхъуцэу «Адыгэ
Республикаам изаслуженэ юрист» зы-
фиорэр Яхъулэм Тэмэрэ Ибрахьимэ
ыпхъум — Адыгэ Республикаам щыпсэ-
урэ цыифхэм яактхэм ятхынкэ Гъэлор-
ышалыгэ ипащэ фэгъэшьошэгъэнэу.

Адыгэ Республикаам
и Лышъхъэу ТХЬАКИУЩЫНЭ Аслъян
къ. Мыекьюапэ,
щылэ мазэм и 12, 2017-рэ ильэс
N 21

Урысые политическэ партиеу «Единэ Россием» и Адыгэ шьольыр къутамэ ия XXVIII-рэ Конференции тыгъусэ Мыекьюапэ щыкъуагь. Аш иофшэн хэлэжьагъэх Адыгэ Республикаам и Лышъхъэ ишшэрыльхэр пэлээ гъэнэфагъэх ёзгэцэлэшт Къумпыл Мурат, «Единэ Россием» и Аш иофшэрэ Совет хэтэу Тхъакъуущынэ Аслъян, нэмэгдэх.

Зэфэхъысыжъхэр, пшъэрильхэр

«Единэ Россием» и Адыгэ шьольыр къутамэ изэфхэхъысыжъхэрэхэм кампание блэкыгээ ильэсүм ибжихъэ рагъэжьагь. Зэхэсгыгэу ыкли конференциеу зэхшагъэхэм чытпэ отделенихэм япэшэ органхэр — секретарьхэр, советхэр, комиссиөхэр ащаадзыгъэх.

2013-рэ ильэсүм кыншыуялаа джырэ уахтэм нэс партием икъутамэ юфэу юшагъэм изэфхэхъысыжъхэрэхэм, талээхээ пшъэрильхэрэу зығынхээгээхэм, талээхээ къатагуулагь «Единэ Россием» и Адыгэ шьольыр къутамэ и Секретарэу яшэ Мухъамед. Мы ильэхэм къаклоц хэдзынэу куягъэхэм, политическэ, общественэ юфхъабзэхэм, цыифхэр жууцэу зыхэлжьэгээ акцихэм, партием ипроектхэр республикам щыгъэцэлэхээхэм зэрхуугъэм, депутат-единороссхэм цыифхэр зэрэргэблэгъагъэхэм зэфэхъысыжъэу афэхуугъэхэм пащэр къатагуулагь.

Тхъакъуущынэ Аслъян зэхахьэм кыншыгүүшүээ, республикам социальна-экономическэ хэхъоньгэхэр юшынхэм партием иахыншо зэрхэлтыр кынхъяа гэхъээшгыгь. Блэкыгээ ильэсүм, юныгъом и 18-м щыгъэхээ хэдзынхэм «Единэ Россием» ирэгион къутамэ кынхъяа гэлээгээ кандидатурэхэм янахынбэр зэрэштикеулагьэм мэхъанэнхо илэу ылтытаа. Партиер къашакло зығэхъура юфхъабзэхэр нахынбэр республикам щызэхшэгъэнхэм пстэуми анаэ тарагъэтийн фае ылтытаа.

— Юфэу тшэрэр зээл зығэгъэхъыгъээн фаер тицьфхэр арых, ахэм ящылэхээ-псэүкэ нахыншо юшынхэм ары, — кыншагь Тхъакъуущынэ Аслъян.

Адыгэим изэхъамж эхэхэхэм партием хэт пстэуми яхь хэльян зэрэфаер кынхъяа гэхъяа гээдэгээ зыншэгъэхэм Гъэлорышалыгэ Къумпыл Мурат.

— 2016-рэ ильэсүм щыгъэхээ хэдзынхэм

хэр республикамкэ ушетынэу щытыгъэх ыкли ахэм язэфхэхъысыжъхэм тагъэгүүшүагь. Адыгэир УФ-м и Къэралыгьо Думэ кыншызыгъэльэгъорэ депутататыту тиэх хууцээ, ар тигъэхъэгъэшшүхэм ашиг. АР-м и Парламент хэхъээзэ депутат 50-м щыщэу 40-р «Единэ Россием» илээхээхэм юшынхэм юшынхэм, пшъэрильхэр гъэцэлэгъэнхэм талээхээ тарагъэтийн фае, — кыншагь Къумпыл Мурат.

Щылэ мазэм и 12-м УФ-м и Президент инашынкэ партием ирэгиональна-къутамэ и Секретарь игуадзэу Къумпыл Мурат АР-м и Лышъхъэ ишшэрыльхэр пэлээ гъэнэфагъэх юшынхэм илээхээхэм юшынхэм, — Аш иофшэн. Партием ипроектхэр юшынхэм юшынхэм талээхээ тарагъэтийн фае, — кыншагь АР-м и Къэралыгьо Совет — Хасэм и Тхъамэтэ Ыннатээр аш кыншагъэтийн фае. Мы Ыннатээм илүүхээгээнэу единороссхэм кандидатуриту къагъэльэгъуагь. Ахэр: депутатхэу Владимира Нарожнэмэ Олег Картамышиевым. Шъэф шыкылэх тетэвэ клогъэ гололосованиею ишэхъысыжъхэм кыншагъэльэгъуагъэмкэ, зынмакъэ зытгээ нээгэри 119-м щыщэу 102-м В. Нарожнэм икандидатурэ дырагъэштагь. Аш икандидатурэ фракцием АР-м и Парламент изэхъысыжъхэмкэ, зынмакъэ зытгээ нээгэри 119-м щыщэу 102-м В. Нарожнэм икандидатурэ дырагъэштагь.

Джащ фэдэу «Единэ Россием» и Адыгэ шьольыр къутамэ и Секретарэу яшэ Мухъамед хадзэжьагь. Мыш икандидатурэ зээл пломи хуунэу дырагъэштагь. Щылэ мазэм и 21 — 22-м партием ия XVI-рэ зэфэхъысыжъхэрэхэм Зэфэс къалэу Москва юшынхэм. Адыгэим ыцлэхээ аш хэлэжьэшт лыклохэр азънэфагъэх, партием ишшэрыльхэр къутамэ иполитсовет хэтштхэр хадзэжьагь.

Щылэ мазэм и 21 — 22-м партием ия XVI-рэ зэфэхъысыжъхэрэхэм Зэфэс къалэу Москва юшынхэм. Адыгэим ыцлэхээ аш хэлэжьэшт лыклохэр азънэфагъэх, партием ишшэрыльхэр къутамэ иполитсовет хэтштхэр хадзэжьагь.

ТХЬАРКЬОХЬО Адам.
Сурэхэр А. Гусевым тарагъэгъэх.

ЛЭЖЬЭКЮ УНАГЬУ

зигугуу къэтшыгъэ лэжьэкю лапшъэхэм иныбжыкыкэгүм иоф адишэнэу игтоо ифагъ. Джыри зызэблимыхуулоо иофшакэжым тетээ мэлажье.

Аскэр щылэнгъэм игтуогуу къызыгъуу. 1964-рэ ильэсийн Тэуехъаблэ къышхүүг. Джэдхэхъэблэ гурит еджаплэр къызыгъуу, тракторист сэнэхъатыр зеригъэгъогъ, 1981-рэ ильэсийн колхозын иофшакэй щыригъэжъагъ, хъэсэбкүум дэуцуагъа чэши мафи имылэу губгом ит, щысэтихыпээ мэлажье.

Сятау Азмети егашлэм колхоз иоф нэмикли ышлаагъэп, — къытфелуут Аскэр. — Механизаторыг, витамин зыхэль мэкүү хаджыгъэр къэзгэхъазыгъэр агрегатами, горошкэ шхуантээр къэзгэхъазыгъэр комбайнами иоф аригъешлаагъ. А лъэхъанын тичилэц цыкыцэ зытепхын чыгулажъ бэлахыыбэ дэсигт. Социалистическэ иофшакэм и Лыгъужуу Янэхъэ Исхъакъ, Хъэлэе Юсыиф, Гусэргыкъо Хыис, Тыгъужуу Къасболэт, Къуижъ Рэштэд, Тыгъужуу Хъазрэт, Гөнэжыкъо Сахьид, нэмикли бэхэри.

Ахэм афэдэ хүумэ шлоигъоу

ячыгухэр гъэбэжкуульэ зышыре механизатор нахыжхэу якуудажэе иштихуу языгъалохэрэм ясатырэ ильэс 18-м итээ хэуцогъагъ. Щыгъупшэжырэп альэхъэнэ чыжэм иэпилэгъу къыфэхъугъагъэхэу, механизатор нахыжхэу Лыщакъо Мухьдинэрэ Тыгъужуу Хъазрэтрэ. Ежыри кэлэе нэутхэу, гултыгэ илэу, нахыжхэм яофшакэ кырыпльэу щытигъэти, анахъ иофшакэ къинхэм афагъазаа, пэрытхэм ахалтытэу шлэхэу хууцогъагъ.

Непэ колхозхэр щылэнгъэп, тикирэлэгъошко бэдээр щылакэм игтуогуу бэшлагъэу тэхъагъ. Ау чыгулажъынр зытетгэгъемтээ — чыгум дэгьюу удэлажъэмэ, лэжыгъэшхокэ къыотэжыншт. Ау бэгэцэнэу узыфежыкэ, иэнэхъэу, хэбгээдагъэр уизэрарэу укъэншт. Арышъ, Аскэр фэдэ механизаторхэр уилэхэмэ, уинаасын.

Джэдхэхъэблэ колхоз бэлахыытгээм ичыгүүрээ 2008-рэ ильэсийн къыщыублагъэу зыгъэлажъэхэрээр Лыгъепэ Ибрахимэ зэхищэгъэ фирмээ «Синдика-Агро» зыфиорэр ары. Районным имызакъоу, Адыгэ Республикимки а хъызметшаплэр анахъ лэжыгъэ бэгъуа-

гъэ къэзхъыжыхэрэм зэрэшчийн игугуу бэрэ къэтэшы. Ар зилэшлагъэхэм ашыщ Тыгъужу Аскэр. Мы хъызметшаплэр зызэхашагъэм къыщыублагъэу ыгурэ ыпсэрэ етыгъэу ар мыш щэлажье. Аш фэшыхыат сыйд фэдэрэ лъэхъани мыхэм тазыхахъэкэ, фирмээ ипащэу Кушуу Рэмэзани, иагроном шхъаау Тыгъужу Нурбый Тыгъужу Аскэр иштихуу къызэрэлорэр.

Тыгъужу Аскэр фэдэ механизаторхэр непэ бъотыжынштхэп, — elo фирмээ иучитчикэу Нэхэе Байзэт. — Зыфебгэзэрэр щытхуу хэлтээ ыгъэцэхъэшт. Губгю иофшакэ нэхшыкы зыфыримыэ щылэпшь, укъыгъэзүйтэжынштэп. Чылапхэм ихэлхъани, лэжыгъэм иугоижыни, силосын изэхэлхъани афэлэпэлас. Лъэшэу тифэрэз. «Зыгъэлэсфыншт» ылоннэу ышлэрэп. Гээтхэ-гъемафэхэм губгом ит, бжыххасэхэм яхэлхъан зытэхъум, фирмээ кулагъэ. Кымэфэ мэзищим аш щылэжъэшт, гээтээ иофшакэ нэхэм тазыфежыкэ, къэлжыншт.

Былымхэо фирмээ тазэдэхуаа ипащэу Гъонэжыкъо Аслынбай къытиуагъ ильэсигбүү хууцогъэу къымафэ къес

Аскэр итрактор тесэу ыдэжь къызэрэлорэр, кымэфэ мэзищим иоф зэрэшишлэрэр. «Сэри сигуалэ. Сыда плома иофшаклоху, ышлэштээр епложынен щытэп, зы таикыкы щыснштэп», — elo фермээ ипащэ.

Мафэ къес, сыхват пэпчь пшлэштээр къыуалонэу щытэп, — рэхьатэу къело Тыгъужу Аскэр. — Тыкэлэцыкъуяа, ильэс 35-рэ хуугъэ механизаторэу иоф зысшлэрэр. Гээмафэм губгом сит, гъатхэм лэжыгъэр хэсэльхъэ, культивацие сэшши, хыныгомын съхэлажье, бжыххасэхэм ялгын ахэм къаклэхъэ. Мазэ къес сомэ мин 30-м ехъу къесмыгъахъэу къыхэхъирэл. Кымэфэм фермээ сыйкъэко. Мары Хыаудэхъо Хъамзэт сигуусэу былымхэм ашыщт ыс зэфэшхъаафхэр къакырхэм ачтэшэ. Силоси, мэкъуу, уарзи, нэмикли тищицагъэхэр зэкэ ти хооих. Симээ лэжынкэдэгүү, мин 20-м шлокы. Шэджэгъошэдэгүү къытфащэ, ыуаси бэл — соми 10-м ехъурэп.

Адэ мэфэ реням мыш ушынэмэ, гъэмэфэ лъэхъани губгом уитымэ, унэгүй хъызметыр хэта зыгъэцакээр?

(Икэух я 5-рэ н. ит.)

ЗЭКІЭРИ УИНЫБДЖЭГҮУ, Зарем

хэнми тиоф тетэл. Кілэцыкъумэ апае тхыгъэхэр тиапэрэ тхаклохеу Хъаткъо Ахьмэд, Кірэцэ Тембот, Цэй Ибрахимэ яубалпэхэм адэжж къа-леклекыгъэх. Пэрэныкъо Мурат и «Рыу, сибээ» ахэм ашыщ. Мыдлыкэ укылтыкъуатэмэ, усэклэ зэхэлхъагъэу маклэп атхыгъэр Еутых Аскэр, Жэнэ Кырымызэ, Яхъулэ Сэфэр, Хъэдэгъэлэ Аскэр, анахъеу Цуякъо Джэхъфарэ, Пэнэшьу Хъазрэт ыкыи нэмиклихэм. А зэпстэуми къахэушхъафыкыгъенэу ифэшьуаш Мэцбашэм и «Шеклиш». Кілэцыкъумэ апае зэригъэфэжы, Иосиф Курлат урысызэкэ кээридзэкыгъи джырэблагъа къыдэкыгъэ шысэхим ягугъуи къэмышын пльэкынштэп.

Прозэм къыфебгэзами, ныбжыкылхэм апаеи е ахэм ящылакэ къыралотыкъими, маклэп къыхаутыгъэр титхаклохем. Аш хэллэйтээ ацэ къеплонуу яфэшьуаш Ю. Лъэустэнэм иповестэу «Гъогур ыхыгъ» зыфиорэм, А. Еутыхим и «Сшынахыгъ», Хъ. Ишшынэм итхыгъэхэу «Августын иаужырэ тхъамаф», П. Коцбайм и «Мэфибл уай», Хъ. Тууцожын и «Ардаш», нэмиклихэмии. Мы лъянкъомкъо Къуекъо Налбый

ытхыгъэхэм шхъафэу уакыттугыцээн фае.

Апэрэ лъягъор къызщезгъэжагъэм Заремэ итхыльтикъе къыщытажэш, аш къыфедгээзэжын. Уеплымэ, уеджэмэ укыгъэгушоу, укыгъэчэфэу, бээмэ уаригъэгушысэу мары ар тапашхъэ ил. Итеплэекли, ыкылшыкъоли дахэ, ины, нэкулбю 320-м ехъу. Нахынеклэцыкъухэм афэгъэхыгъэ тхыгъэхэр зэрэхуутыгъэхэм, джы непэ зэршашырэм фэдэу цыкълоу, маклэу, плюаклэу гъэпсигъэп. Ау ахэм афэдэ тхыльтикъу зэфэшхъафи 8-у зетуутыгъэ, ежхэм якышхъохэри ялхэху, ахери сурэтхэмкэ гъэлэцэлжагъэу гъэпсигъэх. Ашишиуулжырэп, тхыльтикъу 8-м баснэхэр, поэмхэр къаклэлъяа. Мыхэм цыкъу дэдэхэм апаеи е нахынхъохэм афэгъэхыгъэми гъэспэхтхыдэу, къэбар къэлэгъэгъонеу, угукъи шхъафыи узэлжаштэв ахэтыр маклэ. «Тхыльтикъу» зыфетуутыгъэхами ныбжъ пстэуми ежж ашлэгъэшлэгъон горэхэр хагуутатэх. Анахъ цыкъухэм къашуублагъэу нахынхъохэм анэснжыгъэу атэгъэпсикыгъэ фэдэх. Ару щытми, тхаклом ежж зэрээгэлжигъэуугъэхэм фэдэу тилыкъоэз таттугыцээн.

Мары апэрэ яхъэу «Сабыгъор — хъопсагъо» зыфиорэм

гъэлүүрэ усэ горэми улгыцэшт. Аш пэчыжъэп «Зэрэхъаблэу сирякъас» зыфиорэри. Мы усэхэр зэкэ цыкъух, кілэцых, къызэрэкю дэдэу зэхэлхъагъэхэри ахэтих, ау пүнүнгээ лъэнэнкъомкъе къочлэшхох, методологическэ мэхъанэ ял пони пльэкыншт. Шынкъе, зыфитхыгъэхэр джыри цыкъух, күшээхэлти, клонэу зыгъэжъэгъэ къодийн ахэт. Ау ахэр зыпунхэу, зылжэхъинхэу зыпшээ ильхэм мы усэу зигугуу къэтшыхэрэм яшлэгъо якыншт.

Ахэм тлэху яшлокъе Бэлэ, Сасэ, Тэмэрэ, Заринэ афэдэхэм ялоклэшыкъе къохэм, язеклэцыкъе гупшысаклэхэм уязэшырэл. Зым куаклэгъэ къохыгъэ къодийн, адрам инысхъалэгъэ агъасэ. Кілэцыкъу яхъынеклээн анахъ гырынхуу чэсэу алтытэштэгъэ зыфиорэри. Аш къыкэлэхъе «Сэхэлэгъэлэгъэлэгъэ» Заринэ джы аш зыкъоэ къыхэрэгъэ. Нэмикли усэхэм гырынхъэр ашоумысих, нахъ дэгъухэм афэдэу хъунхэу фаяхэр къеэгэлъяа. Ил усэ «Мыгырэм лъытэнгыгъэ тэфэ» ылоуи. Ежж геройри анахъ дэгъухэм афэдэ хъунхэу зэрэфаари мыш къыщегъэлъяа. «Кілэлэ шынкъе захэсэпчье» ызээ, макъе къызиншт

Еджаплэр чэхъанхэм ашуабэ дашлээ, ежхэху кілэцыкъуумэ ахэтыр бэ. Ахери щыгъупшэхэрэп усаклом. Аш фэд «Тхыбэрэ хэти иныбджехъу» зыфиорэ ятлонэрэ яхъыр. Мыри дунэе псау, апэрэ классым чахъэхэрэм, тхэкэдэжакэ зэзэгъашхэрэм афэгъэхыгъ.

Еджаплэр чэхъанхэм ашуабэ дашлээ, ежхэху кілэцыкъуумэ ахэтыр бэ. Ахери щыгъупшэхэрэп усаклом. Аш фэд «Тхыбэрэ хэти иныбджехъу» зыфиорэ ятлонэрэ яхъыр. Мыри дунэе псау, апэрэ классым чахъэхэрэм, тхэкэдэжакэ зэзэгъашхэрэм афэгъэхыгъ.

(Икэух я 5-рэ н. ит.)

❖ МЫХЭР О УИЦЫФЫХ, АДЫГЕИР!

Орэдым ыпсэ хэлъыгъ

Адыгэ лъэпкъ искустввэм гъогу зафэ ыгъотынам мышьыжъеу дэлэжъагъехэм ашыщых Андзэрэкъо зэшхэу Чеславрэ (нахынж) Вячеславрэ (щылэжъэп), ахэм яшбульагъо ныбжырэу щылэшт ыкни лъэпкъым фэлэжъэшт.

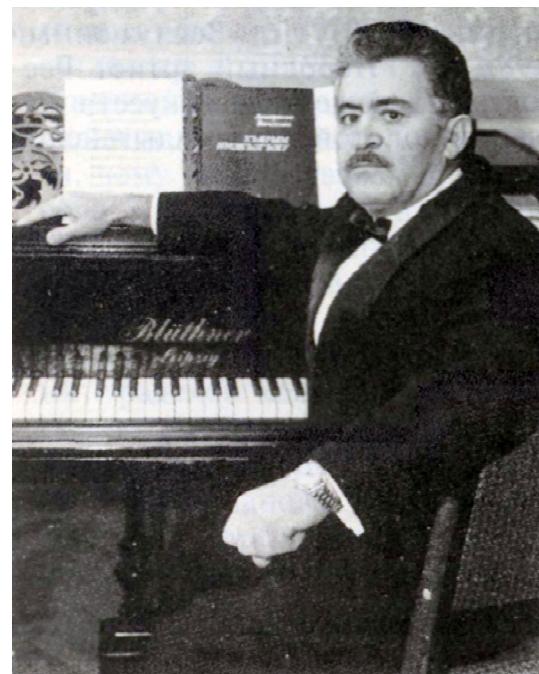
Андзэрэкъо Вячеслав Мысхамэт ыкъор ары анахъеу сэ сигүшүй эзыфээзэгъэшт, сида пломе къызыхъугъэр мы мафхэм ильэс 75-рэ мэхъу.

Музикантэу, кълээгъаджэу, композиторэу Андзэрэкъо Вячеслав гъешшюху къымыгъэшагъами, имафэ ыкни иильэс пэлч акулы-шынгъэкъе, цыфыгъе хабзекъе ушъэгъагъе. Орэдым ыгни, ыпси фэшгъагъе.

Вячеслав щылэ мазэм и 14-м 1942-рэ ильэсам Кошхаблэ къыщыхъугъ. Адыгэ унэгъо зэгурью, лъэпкъ мэкъамэхэр, адыгэ орэдхэр зыщагъэллапи, пышнэ-орэд макъэр сидигуи зэртыгъэм шалгугъ, ежыри пасэу мыжка сэнаущыгъэр къыхыгъ. Къоджэ гурьт еджапиэр къызэрху, Лъэпкъ театрэм ар-

тистэу йофшэнэр щыригъэжъагъ, ордкъёоним имызакъо, мыжка 1эмэ-псымэхэми зэрэлабэу мэкъамэм поэ къыпигъакъэштыв. Клалэм къыгурьоштыв орэдым, искустввэм ишылэнгъе рипхымэ зэрэшоигъор. 1960-рэ ильэсам Мыекъопэ мыжкальнэ училиштэу къызэуахъягъакъем иапэрэ студенттэе ашыщ хуягъе ыкни 1964-м дэгьюо къуухыгъ. Аш ыуж Саратов дэт къералыгъо консерваториу Л. Собиновым ыцэкъе щытим чэхъе ыкни 1970-рэ ильэсам къеухы. Ау орэдхэр ыкни нэмьыкни мэкъэмэ зэфэшхъафхэр ыусынхуу зыригъажъагъэр бэклэ нахыгъыгъ.

Музикальнэ шынгъе куоу зэригъетыгъэм елтыгъеу, Вячеслав исэнхьат гъогуи

зэпэуцо, хорым пае произвенихэр етхых ыкни хорым иофшэн репхи. Вячеслав Адыгэ кълээгъаджэ училиштэу музикэмкэ икэлээгъаджэу ыкни аш щызэхэштэе студент хорым ипащэу къырикъуагъ.

Ахэр я 70-рэ ильэсхэр аргъэх. Училиштэу ихор адигэ сэе фыжыбэхэр ашыгъеу сценэ зэфэшхъафхэм мэфэхэмкэ къазытхээкъе, бэрэ 1971-гоу фытеоштыв. Урыс орэдхэм ямызакъоу, адыгэ лъэпкъ орэдхэу тарихъ мэхъанэ зиэхэри хорым къылоштыв. Гушылэм пае, «Ощнэу заом иорэд» (а

лъэхъаным сэри а училиштэу сицэхъэгъакъеу мы хорым сыхэтагъ).

Исэнхьат, икэсэ мыжка 1эмэ-псымэхэми зэрэхэльтэу студенхэмкэ 1960-гоу зэхэгъэштэу шынгъе дэгүхэр икэлэгъагъ. Тэ псынкъеу музикэр шутигъэлэгъуагъ, ашкэ сицэхъатхэу тиэхэр къытэхъылъэкъищтыв. Адыгэ музикэм идуунэ дахэ ренэу Вячеслав хэтийгъ. 1993-рэ ильэсам муниципальнэ творческе колективыкэ «Орэд» зыфиорэр зэхицэгъагъ, лъэпкъ искустввэм зиушхунымкэ аш мэхъанэ илагъ.

Композиторэу ыкни орэдыв. Вячеслав лъэпкъ орэдым ытэлэсэ ыгъеунэфытштыв, орэдыхъхэм нахь алблагъэр зишизэ, адыгэ мыжка 1эмэ-псымэхэми зэрэхэльтэу шынгъе дэгүхэр икэлэгъагъ. Адыгэ музикэм идуунэ дахэ ренэу Вячеслав хэтийгъ. 1993-рэ ильэсам муниципальнэ творческе колективыкэ «Орэд» зыфиорэр зэхицэгъагъ, лъэпкъ искустввэм зиушхунымкэ аш мэхъанэ илагъ.

Андзэрэкъо Вячеслав лъэпкъ музикэ пүнгэ-гэсэнгээ зиахыштуу хэзэлхэгъээ гэсэгээ. Егээджэн тхыльхэр, гүсээ илэу, орэдхэр, хор произвенихэр мызэу, мытюу къыдэхъагъ. Адыгэ музикэм идуунэ дахэ ренэу Вячеслав хэтийгъ. 1993-рэ ильэсам муниципальнэ творческе колективыкэ «Орэд» зыфиорэр зэхицэгъагъ, лъэпкъ искустввэм зиушхунымкэ аш мэхъанэ илагъ.

1994-рэ ильэсам къыщыублагъэу В. М. Андзэрэкъор искрессвэхэмкэ рееспублике еджаплэ (опсэуфе) ипэшагъ. Вячеслав творческе кочэ лъэш пкырылтыгъ, оркестрэм, фортепианэм, хорым, театрам, ордыхохэм апае произвенихэр бэу (40) ытэгъгъэх. Ордышэ фэдиз ыусыгъ. Гэхъэгъашю илэхэм ыкни творческе чаныгъе ин хэльэу йофшоу ышээрэм апае 1997-рэ ильэсам Андзэрэкъо Вячеслав щытхъуцэу «АР-м искрессвэхэмкэ изаслуженнэ юфышэшху» зыфиорэр къыфагъашошагъ.

Вячеслав (щылэгъэмэ) мы мафхэм ильэс 75-рэ хуушигъэх къодий, бэл къыгъэшагъэр, ау игъашэ шлагъэкъэ бай, лъэпкъ искустввэм лъэшошу Ѣыпхыришагъ.

**МАМЫРЫКЬО
Нуриет.**

Уголовнэ пшъэдэкъыкъ агъэнэфагъ

Уголовнэ пшъэдэкъыкъ — егъэзыгъэкъе ыоф ягъашшэгъэнэр — 2017-рэ ильэсам ишылэ мазэ и 1-м къыщыублагъэу Урысам щагъэфедэшт.

Тыгу къэдгэкъыжын тльэкишт аш фэдэ пшъэдэкъыжым епхыгъе опыт тихэгъэу зэрийэр. Шынкъэ, СССР-м ильэхъан агъэфедэштыв. Исправителнэ гупчэм нэбгүрэ пэлч чынэлээ чынэлэ шынхъаф шыриштыв. Ашыгъынти, гъомылапхъэри ежхэм яунае щытынх фае. Арышь, ахэм апэхуащт ахьшэхъэхъянх фае. Шынкъэ, захоним егъэнана хэушхъафыгъе шынхъафыгъе тетэу амал зимишэхъэр исправителнэ гупчэм ашафэпэнхэ, ашагъэхъэнх альэкъынти. Йофшэн къафигъотынир ишшэришт.

Исправителнэ гупчэм иадминистрации хыкуумын зиофыгъэхэм аныбжь, ясэнхъат, хульфыгъэ-бзыльфыгъэр, нэмьыкхэр къидильтихээ агъэцэктэн альэкъынти. Йофшэн къафигъотынир ишшэришт.

Къэуагъэмэ хуушигъынти хыкуумын исправителнэ ыофшэн зытырилхъагъэхэр исправителнэ гупчэм щимылэ ыофшэн горэм, гүшүлэм пае, псөольшынлэ ин горэм агъэцэктэн альэкъынти. Йофшэн къафигъотынир ишшэришт.

Зыгорэкъе гупчэм щыпщэрхъянхуу амал имылэ зыхъукъе, арагъэшхъытыв къапэблагъэр щыт колонием къырашынхуу зэрэштыв шапхъэхэм агъэнафэ. Къапэблагъэр колоние щимылэ зыхъукъе, администрацием адишыгъе зээзгэйнгъэм тегээпсэкъыгъе хыкуумын зиофыгъэхэм арагъэшхъытыв къапэблагъэр щыт шапхъэ горэм къырашын альэкъынти.

Исправителнэ гупчэм иадминистрации хыкуумын зиофыгъэхэм аныбжь, ясэнхъат, хульфыгъэ-бзыльфыгъэр, нэмьыкхэр къидильтихээ агъэцэктэн альэкъынти. Йофшэн къафигъотынир ишшэришт.

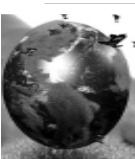
Къэуагъэмэ хуушигъынти хыкуумын исправителнэ ыофшэн зытырилхъагъэхэр исправителнэ гупчэм щимылэ ыофшэн горэм, гүшүлэм пае, псөольшынлэ ин горэм агъэцэктэн альэкъынти. Йофшэн къафигъотынир ишшэришт.

Хэушхъафыгъыгъеу игуучу къэшшыгъэмэ хуушигъынти юфыгъынти зытыральхъагъэм шэхъэукунонгъеу зэрихъагъэхэм афшэ пшъэдэкъыжагъынти. «Химикым» выговор ратын альэкъынти, шэхъэукунонгъеу афшэ чаш-мэфэ 15 палъе илэу агъэтысигъын фитых. Аш пае исправителнэ учрежденихэм яланх фае зыщахъэпшынхэхэр чынгэхъагъынти. Общежитиети нэмьык чынгэ щимылэн фитэу цыфым 1изын ратыгъеу цыхъэу фашыгъынти къытэхъынти щагъынти. Аш общежитиети къытэхъынти щагъынти. Дэгүхъагъынти хэбгээнэфыгъынти ё пшъэдэкъыжагъынти зэбгэхъынти фае Ѣытхъэм юфыгъынти хаплье дисциплинарнэ комиссир.

Шапхъэхэм зэрагъэнафээрэмкэ, исправителнэ гупчэм иштат нэбгүрэ 19 мэхъу. Аш ипэшэшт майор звание зиэ къулыкъушэр. Министрим ыгъэхъязырыгъе проектын зэригъэнафэрэмкэ, исправителнэ гупчэм иштат иподразделихэри гъэинигъаша Ѣытхъэм.

СЭХҮҮТЭ Нурбый.

МЫХҮРЭ ЩИЭП

Телевизорыр тхылъып! Эм фэдэу плуак! Э

Телевизорыр къыза-
угупшысыгъэм къы-
щегъэжъагъэу ина-
гъэкіи, идэгъугъэкіи,
ионтэгъугъэкіи бэрэ
зэблахъугъэ. Иэкраны
цыкылү дэдэм къыще-
гъэжъагъэу ин дэдэм
нэсэу къыдагъэкыгъ.
Илужьуагъэкіе нахь
плюакіе хъугъэ.

Ау Къыблэ Кореем къыща-
угупшысыгъэр зэкәми анахь
гъешлгъон. Иэкрэн тхыльтыплем
фэдэу пыуаклэу, ионтэгъуягъикэ
килограмми 2 имыкью телевизор
къыдагъякыгъ. Телевизорыр
магниткэ дэлжийн төбгээп-
кэшшүйт, гъогу утехъаштмэ,
зэкюцыпщыханыш, зыдэп-
штэйт, пкыагьо хъураехэмийн
атепшхэшшүйт.

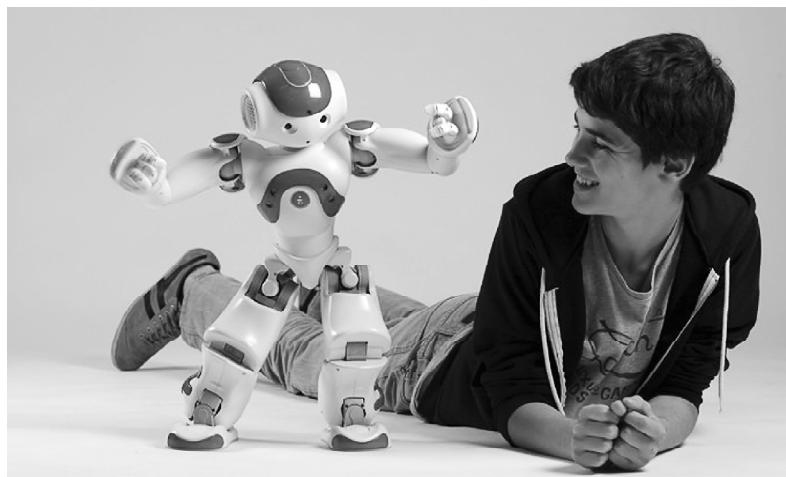

Информагентствэй «Ренхап» зыфиорэм макъэ кызээригэульэмкэ, Кореем ит компанияне анахь инхэм ашыщэу унальом ишкүлгээ технике зэфэшхъаффхэр кындаэзгээкынхэрэм телевизор плюкэ дэдэхэу сыйдэг фэдэрэ кышьуи пкыгыгүүр ыкылы тэбгээпкэн ыкылтынхэм зыты-рыхыхын пльээкынхэр шлэхэу кындаэзгээкынхэм зыты-рэгээпсихээ.

Роботыр Іофышә аштагъ

Японием анахь банк инэу илэм IoF щишлэнэү робот аштагь. Аш фэдэ зэрэдунаеу кызызэрэцхүүрээр апэрэ.

IoShIЭkIo-роботыр банкым
щылажъэхэрэм яштат хатхагъ.
Аш ипшъэрыйлых банкым къы-

Чөхьэрэ цыфхэр банкоматхэм арищэлэнхэр, ахъщэр Iæklyб хэгъэгүхэм явалютэкэ зэбл-

хъүщтмэ, аппаратыр къаригъэлъгъуныр, нэмыкI фэлo-фашлэхэр къыфашлэнхэмкэ 1эпылэгъу афахъуныр.

Банкым ипащэхэм къауагь кибернетическэ андроидым НАО цыцэу. Итеплъэкэ ар цыфым фэд, Intly, лъэкьюиту, шъхъэ илэх. НАО сантиметрэ 58-рээ ильэгагь, килограмми 5,4-рээ ионтэгьуугь. Ар информацион-нэ технологиехэмкэ Японием икорпорацию хэхъэрэ францууз фирмэм иофишлэхэр ары къэ-зыгупшысыгъэр.

Робот-андроидым пынкіеү зөгбазэ, іеуттэхэр ешых. Камерэхэмрэ макъе кызыптыу-кыре сенсорхэмрэ ыгъефедэхээ цыфыр банкым кызэрэчлэхьағъэр къешэ, пынкіеү аш ekluyalІе, иупчіхэм джэ-уапхэр аретыжых. NAO бзээзфешъхаф 14-кіе кыбыдэгущы-Іэн ыльэкіышт.

Машоми ыстырэп, псыми щышынэрэп

Китаим шіэнігъэхэмкіә и
Академие епхыгъэу Іоф
зышіэрэ институтэу Шанхай
дэтым иофышіехэм
къаугупшысыгъэ тхылъыпіэр
псыми ыгъеуцынырэп,
машюоми ыстырырэп.

Уштэйнхэр ашылхээ ар градус 200 фэдизэү загьеэгльым, зи кыышышыгээп. Джащ фэдэү тхыльтыг Пэм псы, щай е кофе тепкилагъами, лъэуж гори кытнэрэп ыкки уцынырэп.

Уштаклохэм зэралтыгээрэмкээ, аш фэдээ тхылтыгээн замрагч төлжинэгээ дэгүү, ахэр гъохгүй атебгэуцохэми, оси, ошхи къягоштэй.

Китай ишлээныг элэжхэм къаугуп-
шысыгъэ тхылтын пэм фэдэ дунаим тетэп.
Мы лъэхъаным ащ фэдэ тхылтын пэ
ашын зэралъэктигъэр къэзыушихъя-
тырэ патентым икъыдэхын үүж итых.

Зыгъэхъазырыгъэр
ШЬАУКЬО Аслъангуаш.

Зыфэдэ къэмыхъугъэ томограф

Къалэу Новосибирскэ юф щызышлэрэш
шлэнгъялжъхэм къаугупшисыгъэ то-
мографым фэдэ джынэс Урысыем ща-
гъэфедагъэп. Ахэм къызэралуягъэмкээ
цыфым ышхъхэ къихъэрэ гупшисыэрэ
томографыклем иэкран къытыридзээзэ
«уегъялжъэгъу».

Сыдэүщтүр ар хура? Томографикээс амьауплъекүгъэу цыфыбэ щы!Эп. Анахайэу зышхъэ узыхэрэр, уназэхэрэр зытхъакумэхэм къауухэрэр магнитно-резонансэ томографилем (МРТ-мэдээлэл агъаклох. Сымаджэм ышхъэкуц милиметрэ пчыагъэкээ зэтеутыгъэу щынхуяар хуурэр томографым къельээбу ыкчиар зыфэдэм исурэт экраным къытын рехы. Томографымрэ экранымрэ унзээ зэфшэшхъафхэм арытэу хабзэ. Джык къаугушысыгъэр тапекээ щылагъэхэм беклэ атекиы. Гүшүйэм пае, ауплъекүрэс сымаджэм медикхэр елъэугъэх ызымыгъэссынэу, ау ар зэкльхъэ фэдээл

егупшысәнәу (кышшыңғашынәу). Аш фәдә тақыкъым шұхъә клоцъым щы-хъурәр лъетемытәу экраным кышты-редзә, сурэтым кыштәльгъарәр ықи кышкырыәр врачхәм күагурәло. Арышъ, тапекіл шұхъә клоцъым уз laey ихъо-хәрәр ахәм кышзәрәхагъәшшәтхәм имызакъоу, клеткә псахұм язәрар арамыгъәкіләу, узым зәлъиубытыгъә чыпіләхәр кышхаупкынхә алъәкышт.

